आकार मारोछे एवो जेवो ते तपासी जोता,
टोपी जेवो लागे तेनुं काम हुं बजावुंछुं;
प्रथम बंधाण थवा लालच अपार आपुं,
कसुंबा पीनार पासे फायदा गणावुंछुं.
नवो बंधाणी करवा उरमां उल्लास तेथी,
नवो आवे तेने सारु खाणुं खवरावुंछुं;
गरणी कहेछे शुण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. १
ज्यारे खावा शीखेछे अमल त्यारे उमंगथी,
खरल ने खरे एना हाथमां धरावुंछुं;
कसुंबो पीवानी वेळा ताण हुं विशेष करी,
बंधाणथी अधीक कसुंबो पीवरावुंछुं.
एम थोडे थोडे एवा नरने वधारी दइ,
बंधाणीनी टीपे एनुं नाम हुं चडावुंछुं;
गरणी कहेछे शुण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. २

अमल पीवानो वक कोइ दीन छोंडे नहीं,
छांडे तो हुं तुर्त एने अंगे अकळावुंछुं;
आळस कहापी अमलने घुटवानुं करे,
खरे ए घुवारने वगासां खवरावुंछुं.
तरु थाय के तुरत बावरो बनावी पछी,
चोरे दायरामां एने दा'डी हुं दोरावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ३
मोटो बंधाणी जे होय तेने हुं पटेल करुं,
पछी नाना बंधाणीने एने घेर लावुंछुं;
माम्हीने मोटाइ रोज पावुं पडेछे अफीण,
पाय न अफीण तो हुं लाज लेवरावुंछुं.
माटे रजवाडा वाळा पाय प्रीतेथी अफीण,
नकामो खरच एवो रोज अदरावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ४

दायरामां आवे बधा वेसवा बंधाणी पछी,
मेवाने मीठाइ तणा थाळ हुं मगावुंछुं;
साम सामा सोगन अपावीने अमल वधु,
पिते पीवरावीने मीठाइ खवराउंछुं.
ज्यारे अणघणने अमल तणो केफ आवे,
साची जुठी वातो तणा गपाटा मराउंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रा छुं. ५
चारणने भाट तणा खोटा सांभळी वखाण,
साचाछे तमाम एवुं उरे उतरावुंछुं;
साचा खोटा दुहा भाट चारणना भाइ शुणे,
इनाम अपावो कोष खाली हुं कराउंछुं.
कांतो घोडुं अपावुं के शोळ शोभता शृंगार,
कांतो कडां शांकळां हुं शरीरे सोभावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ६

ज्ञांडने ज्ञवैया तणा शब्दनो पडातुं ज्ञास,
कविकोविदने एनी कचेरी तजावुंछुं;
भवाइ जोइने रीझी जाय रजवाडा बधा,
ज्ञांड वाणी रोज एने घेर हुं ज्ञणावुंछुं.
ज्ञणेलने भाळवा कदी हुं भूपती न देउं,
अभणनी ओळखाण अतीसे करावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउंछुं. ७
तायफा तेडावे रोज नवनवा नाचवाने,
जाचवाने आवे एने धके हुं मराउंछुं;
रात एकना हजार के वधारे दाम देइ,
दरबार मांही नित्य नायका नचाउंछुं.
राग रागणीथी रीझे केफ करी राजाजीतो,
पछी पटराणी करी जनाने घलाउंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ८

नायका नठारीने बनावी देउं पटराणी,
पछी राजाजीने एना हाथमां नचावुंछुं;
सारा सारा कुळतणी बीजी सामा होय पण,
अनादर एहनो अंतरमां कराउं छुं.
हकदार वारसने राज मळवा न देउं,
नायकाना दीकराने गादी देवरावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ९
पटराणीने कदापी पुत्र थयो होय पण,
अनौरस पुत्र पछी एहने ठरावुंछुं;
राखेलीनां सगावा'ला राजमां करे ते थाय,
जरीना बोलाय एवो जुलम करावुंछुं.
रायतणा शाळा तेने कोइ कहे नहीं काळा,
काळा मोढावाळा पासे प्रजाने पीडावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. १०

प्रजानो पोकार पुरपती तणी पास कदी,
जावा नव देउं एवो जापतो रखावुंछुं;
पोकार करवा कदी प्रजापती पास जाय,
तेने पछी पाछळथी दंड देवरावुंछुं.
आंख छता आंधळो बनावी देउं अधीपती,
नर होय छता तेने खरमां खपावुंछुं,
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. ११
रैयतना सुखना साधनो बधा दुर करी,
रांकडी रैयतने हुं रोज रगडावुंछुं;
रायतणी निवीने तजावी देउं तरत हुं,
अनितीना अर्णवमां अंघोळ करावुंछुं.
प्रजातणी दाद न लगार शुणे कोइ दीन,
राय हाथ रैयतनी आबरु लुंटावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुंछुं. १२

कुसंप करावुं हुं कुटुंबमां कछुंषा थकी,
मांहो मांहे वैरता वधारीने लडावुंछुं;
भाइ बुरु करे सगा भाइ तणुं स्नेह थको,
नकी पुत्र तणे हाथे पीताने मराउंछुं.
कछुं गणागारे नहीं कोइनुं कुटुंब मांहो,
कुटुंबनी मांहो मांहे आबरु लुंटावुंछुं;
गरणी कहेछे शुंणा लल्लु हुं गराशीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पेराउंछुं. १३
भाइनी सगाइ तो भुंसाइ जाय अंतरथी,
वेरवाइ साथ हुं सगाइ वधराउंछुं;
वात छानी वेरी पासे जइ घरतणी करे,
वैरी तणी पासे एनुं घर वगोवावुंछुं.
कुटुंबाभिमान छोडी कुळने खराब करे,
धरे नहीं लाज नीरलज हुं बनावुं छुं;
गरणी कहेछे शुंणा लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पेराउं छुं.१४

लडाइना मेदानमां भाइ फरी जाय सामो,
शत्रु तणी फोजमांही एने मोकलाउ छुं;
मारा न्नाइ तणी हास्य थाय केम रणमांही,
एवी बधी युक्ति एने मुख उचराउछुं.
शत्रु तरफथी बधु मान अपावीने पछी,
कोडे करी कुळ निकंदन हुं कराउछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउछुं. १५
आर्य कुळ तणां होय दीपक ते ओलवीने,
दीवा तणी पाछळ अंधारु हुं कराउछुं;
लाज तणी धरे ना लगार दरकार उर,
यवनने घेर एनी कन्या देवराउछुं.
शरीरथी नसाडी तमाम शूरातन पछी,
मलेच्छनी आगळ हुं ओळंग न्नराउछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउछुं. १६

कसुंबाने काजे दायरा भणी दोडाउ रोज,
घर तजावीने बा'र रोज रखडाउछुं;
राज होय थोडुं पण वखाण कराउ वडा,
प्रेमदा पछी हुं चार पांच परणाउछुं.
राज पडे कसुंबाना केफमां बेभान बनी,
राणीयो रुपाळीने हुं जनाने घलाउछुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउछुं. १७
रंभा जेवी राणीयोने सूख देखवा न देउं,
अवतार एहनो अफळ हुं कराउ छुं;
मेडीए जवानो वारो आठ दश मासे आवे,
एम रुडी राणीयोने विपत्ति पडाउ छुं.
वारो होय त्यारे राजमो'लमां पधारे पण,
अफीण विशेष आपी झोका खवराउं छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं. १८

राणो साथे वात करवानी नवराश नहीं,
राजमंदीरमां राते कसुंबो कढाउ छुं;
हजुरी खवास कोड करीने कसुंबो काढे,
लीधु होय तोय तेने वधु लेवराउ छुं.
आवी रीते रोज रोज टेव कसुंबानी राखी,
दीनप्रतीदीन हुं विशेष पीवराउ छुं;
गरणी कहेछे शुण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं.१९
राजगादी जाळववा कुंवर न थाय पछी,
केवुं रायतणे करे कारज कराउ छुं;
खोटो गर्भ राणीने छे एवी बधे वात करे,
बीजाना बाळकने वेचातो लेवराउ छुं.
घांची मोची कोळीने कुंभार के कसाइ होय,
तेने लेघरावी राज वारस ठराउ छुं;
गरणी कहेछे शुण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं.२०

कारभारी तणे वस करु राजाजीने रोज,
कारभारी कहे तेवुं काम तो करावुं छुं;
राणी पासे वाणी कारभारी कहे तेज बोले,
राणी तणी वातो एने मोढे केवरावुं छुं.
राणी कारभारी तणे वस रहे नहीं त्यारे,
राजाने अंग्रेजी बीजी राणी परणावुं छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुं छुं. २१
कारभारो गमे तेम करे राजमांही तोय,
रायतणे मोढे एना वखाण करावुं छुं;
रांकडी रैयतपर जुलम करे तथापी,
करे फरीयादी तो हुं चामडी चीरावुं छुं.
रायतणे मोढे कोइ जाय न रैयतमाथी,
राजाने बंगला रुपी शुळीए चडावुं छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रावुं छुं. २२

दाद न लगार सुणे रैयतनी कोइ वार,
पीडामांही रांज एनो प्रजाने प्रजाळुंछुं;
धक्का मुकी खाइ कोइ जाय दरबार पास,
आश एना अंतरनी अंतरे रखाउ छुं.
कारज्ञारी सामी आंख उंची करे नहीं कोइ,
करे जो कदापी केद एहने कराउ छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं. २३
लाकडाना घोडा गढ घेरवा न कामलागे,
तेम गाली गाकोरने ओडुं ठेरवाउ छुं;
राजनी तपास करे तो तुरत कारज्ञारी,
पासे एने व्यभिचार मारगे चडाउ छुं.
अनिती करे अपार नितीनो करे धिःकार,
बारेवाट हुं ए बेवकुफने बनाउ छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउछुं. २४

नाणा पाणा जेम नाखे वापरी कुमारगमां,
सुमारग थकी एने वेगळो रखाउं छुं;
रांड भांड तणा तो कौभांडमां पडे भूपती,
रोष आणी कोष खंते खाली हु कराउं छुं.
नाणा खुटे खजीनेथी त्यारे वापरवा माटे,
शेठ साहुकार पासे व्याजे लेवराउं छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउं छुं. २५
व्याज तणो भार वधु भूपतिने शीर पडे,
त्यारे प्यारु परगणु घरेणे मुकाउं छुं;
खरच करावीने खुवार करुं खंत थकी,
जर घटाडे तो एनुं घर वगोवाउं छुं.
राज नानुं होय पण जुठी नामनाने माटे,
गजा उपरांत एने पगलां भराउं छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउं छुं. २६

तजावुं हुं राज ताज तजावुंज शीर थकी,
नकी ए नठोरने हुं ढोरमां खपाउ छुं;
ज्ञान नहीं भूपतिने बनीने बेज्ञान रोज,
रोझ जेवो करी एने रोज रखडाउ छुं.
वापरवा वित्त नहीं उद्यममां चित्त नहीं,
हित्तने अहित्तनो विचार हु तजाउ छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हु गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं.२९
नाणा पाणा जेम वापरे नहीं विचार उर,
सुर एना सरीरथी साबदु नसाडुछुं;
झोलां खाय डोलां जेम आखोदीन उंघीरहे
अकलने एना थकी आघी हुं बेसारुछुं.
रीतमां न जाणे करे विपरीत नित्य नित्य,
चित्त एनुं चाक जेम चक्करे चडाउ छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं.२०

रे'वा देउं नहीं रतिभार एनी पासे राज,
राज काज तजावो खुवारमां खपाउ छुं;
देहनी लगार दरकार करे नहीं कदी,
मदी तणी पासे एनुं मस्तक नमाउ छुं.
जार होय नहीं खावा तोय जार कर्म करे,
ठरे व्यभिचारी एनि लाज खोवराउ छुं;
गरणी कह्हेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउ छुं.२७
जोइ राम तणी रीत लागे विपरीत पण,
बीजाने हुं दा'डो एनो दाखलो देखाडुंछुं;
रांक रजपुत पण हर्षथी बंधाण करे,
धरे न लगार बीक नाणुं वपराउ छुं.
खेतर उपर नाणां व्याजे लेवरावी पछी,
वेपारीने घेर एने रोज रखडाउ छुं;
गरणी कह्हेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'राउछं.३०

अघाट गराश मांडी आपवा गरासीयाने,
अफीणना केफमां अंतरे उतरात छुं;
मंडावी गराश चास कसु नव राखुं पास,
आसपास एने हुं उमंगे अथडात छुं.
नाणुं नव होय पण अफीण विना न चाले,
त्यारे एने चोंपे करी चोरीयो करात छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रात छुं.२१
चोरी ए लबाड करी मार खाय मुलकमां,
आबरु अपार अखीलमां खोवरात छुं;
कोइ विशवास करे नहीं पास राखी तेने,
चोरी जसे एवो शक अंगे उपजात छुं.
सूरि राज इंद्र तणी आणाने अलग करी,
पथी ए लबाडने हुं रोज रखडात छुं;
गरणी कहेछे शुंण लल्लु हुं गरासीयाने,
ताज उतरावी पछी टोपीयो पे'रातछुं.२२

लां.

☞ मनहरमाळा भाग २ जो.

किम्मत अरधो आनो.

गुर्ज्जर, मरुधर, मेवाड अने माळवाना स्वधर्मि भाइओने खास भलामण करवामां आवेछे के जो तमारे जैनी पुस्तको छपाववां होय, वेचाथी मंगाववां होय अगर जैनधर्म संबंधी कोइ पण चीज मंगाववी होय तो निचेने शिरनामे पत्र लखवो.

अमदावाद } शाह लल्लु वल्यम युनियनप्रिंटिंगप्रेस (टंकशाळ).